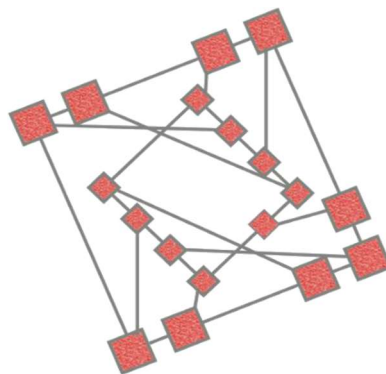

Hrvatsko matematičko društvo
Bijenička cesta 30, 10000 ZAGREB
e-mail hmd@math.hr
telefon 01 460 5704
fax 01 468 0335
OIB 85051163109
IBAN HR4423600001101530802

Plan ravnopravnosti spolova

Hrvatsko matematičko društvo

1 Uvod

Hrvatsko matematičko društvo (u daljnjem tekstu: HMD ili Društvo) donosi svoj plan ravnopravnosti spolova za razdoblje 2022. —2026. Predložene mjere imaju kao polazišnu točku trenutačno stanje ravnopravnosti spolova u HMD-u te u lokalnom i nacionalnom okruženju u kojem HMD djeluje.

Opće strateške smjernice plana ravnopravnosti spolova na temelju kojih su osmišljene mjere su:

- plan je usklađen s nacionalnim pravnim aktima i Statutom HMD;
- plan odgovara na izazove identificirane u provedenom istraživanju te uzima u obzir podatke o članovima HMD i podatke o studentima PMF MO;
- plan je otvoren prema članovima, studentima i vanjskim dionicima;
- plan omogućuje promjene u skladu s novim saznanjima.

Dionici iz područja obrazovanja i istraživanja diljem Europske unije i svijeta dijele izazove u polju ravnopravnosti spolova: nizak udio studentica u područjima STEM-a (prirodoslovlje, tehnologija, inženjerstvo, matematika) te nizak udio žena na vodećim pozicijama (eng. *glass ceiling*). Na nastavničkim smjerovima na hrvatskim sveučilištima je suprotna situacija, prevladavaju studentice što rezultira malim brojem muških nastavnika u osnovnim i srednjim školama. U visokom obrazovanju i znanosti postoje velike razlike između pojedinih STEM područja. U matematici prevladavaju sveučilišni nastavnici.

Ravnopravnost spolova u istraživanju i obrazovanju jedan je od prioriteta Europskog istraživačkog prostora (ERA). Europska komisija identificirala je tri cilja za europske države i institucije:

- ravnopravnost spolova u znanstvenim karijerama,
- ravnoteža zastupljenosti spolova u donošenju odluka te
- integracija dimenzije spola u sadržaj istraživanja i inovacija.

Plan ravnopravnosti spolova HMD-a donosi mjere koje će pridonijeti, u granicama mogućnosti, ispunjenju navedenih općih ciljeva.

Područja obuhvaćena planom su ljudski potencijali, institucionalno upravljanje, aktivnosti sekcija HMD, institucionalna komunikacija, diskriminacija te seksualno uznemiravanje.

2 Ljudski potencijali

U Hrvatskom matematičkom društvu je 24,6 % članova i 75,4 % članica, dok je u Izvršnom odboru je 35 % članova i 65 % članica.

Članovi HMD	Nastavnici u školama		Sveučilišni nastavnici		Ostali	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
	14,6 %	85,4 %	41,5 %	58,5 %	31,3 %	68,7 %

Zanimljivo je primijetiti da većinu članova HMD-a čine žene čak i kod sveučilišnih nastavnika, iako na sveučilištu i dalje u nastavi matematike prevladavaju muškarci. Na Matematičkom odsjeku PMF-a u Zagrebu je postotak žena 26,7 % među zaposlenicima koji su u znanstveno-nastavnim i suradničkim zvanjima.

Broj studentica i studenata studija matematike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u godini 2022/23 prikazan je u sljedećoj tablici, pri čemu se jasno vidi da na nastavničkom smjeru prevladavaju studentice.

Razina studija	inženjeri		nastavnici	
	M	Ž	M	Ž
Prediplomski	230	224	70	174
Diplomski	161	162	24	93
Integrirani			13	21

U području ljudskih potencijala na HMD će se provesti sljedeće mjere:

- privlačenje studenata nastavničkoj struci.

2.1 Privlačenje studenata nastavničkoj struci

Potrebno je poduzeti društvene aktivnosti koje bi pomogle privlačenju muškaraca u nastavničko zanimanje.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2022. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- povećati broj članova HMD, posebno muških
- povećati broj muških nastavnika u školama

Planirane aktivnosti

- komunikacijska kampanja o nastavničkom zanimanju
- postavljanje informacija na webu HMD koji vode povećanju članstva
- djelovanje prema donosiocima politika

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: Izvršni odbor, Skupština
- provedbeno tijelo: Radna skupina za izradu i provedbu plana za ravnopravnost spolova

Indikatori

- kratkoročni: provedena komunikacijska kampanja
- srednjoročni: dostupnosti svih relevantnih informacija budućim nastavnicima
- dugoročni: izvješće o učinku provedenih aktivnosti

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Olakšavajući čimbenik je uvođenje stipendije 4 520,70 HRK / 600 EUR za STEM nastavničke studijske programe dok je za ostale STEM studijske programe stipendija 2 260,35 HRK / 300 EUR.

Otežavajući čimbenici povezani su s izborom nastavničkih zanimanja u situaciji kad su ona loše plaćena. Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za veljaču 2022. iznosila je 7 452 HRK. Prosječna plaća nastavnika u školama za isto razdoblje bila je 8 190 HRK.

3 Institucionalno upravljanje

Institucionalno upravljanje u HMD-u utemeljeno je na Statutu HMD-a i Zakonu o udrugama. Navedeni dokumenti ne bave se pitanjima ravnopravnosti spolova, osim kada se zabranjuje diskriminacija.

Najviše tijelo upravljanja Hrvatskim matematičkim društvom je Skupština. Izvršno tijelo Skupštine je Izvršni odbor (u daljnjem tekstu: IO). HMD ima predsjednika, potpredsjednike od kojih je jedan zadužen za financije i tajnika te Sud časti. Broj potpredsjednika utvrđuje Skupština.

Mandat svih tijela upravljanja traje četiri godine. Žene i muškarci aktivno sudjeluju u radu IO udruge i mogu utjecati na donošenje odluka. U Izvršnom odboru je 26 žena i 14 muškaraca u mandatu 2019.-2023.

Na izbornim skupštinama treba biti ravnomjieran broj muškaraca i žena na glasačkim listićima, pa treba osigurati mehanizme za to.

U Statutu Društva individualna tijela upravljanja su u muškom rodu, što se može korigirati izmjenama Statuta. Potrebno je analizirati jezik i u drugim dokumentima kojima se služi HMD pri svojim aktivnostima, posebno kad se radi o utjecaju na mlade, učenice i učenike, studentice i studente.

U području institucionalnog upravljanja HMD će se provesti sljedeće mjere:

- osnivanje tijela za ravnopravnost spolova,
- izvještavanje o stanju ravnopravnosti spolova,
- ravnopravnost na izbornim skupštinama.

3.1 Osnivanje tijela za ravnopravnost spolova

Mjera predviđa uspostavu odgovarajućih upravnih mehanizama u području ravnopravnosti spolova. Provođenje ove mjere pridonijet će jačanju kulture ravnopravnosti u Društvu.

Glavne su odgovornosti tijela diseminacija i revizija plana ravnopravnosti spolova, praćenje stanja ravnopravnosti spolova, prikupljanje relevantnih podataka i izrada godišnjih izvješća o ravnopravnosti spolova, promicanje jednakog tretmana žena i muškaraca te aktivno sudjelovanje u relevantnim aktivnostima u HMD-u i široj zajednici.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2022. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- kratkoročni: osnivanje tijela za ravnopravnost spolova
- srednjoročni: implementacija plana ravnopravnosti spolova i praćenje stanja ravnopravnosti spolova
- dugoročni: jačanje kulture ravnopravnosti

Planirane aktivnosti

- definicija dužnosti, radnih zadataka i ciljeva tijela
- osnivanje tijela za ravnopravnost spolova i imenovanje članova
- redovno djelovanje tijela u skladu s definiranim dužnostima

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: Izvršni odbor, Skupština
- provedbena tijela: Izvršni odbor, Skupština

Indikatori

- kratkoročno: uspostavljeno tijelo za ravnopravnost spolova
- srednjoročno: organizirani sastanci i provedene aktivnosti iz djelokruga tijela
- dugoročno: izvješće o dugoročnom učinku provedenih aktivnosti

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Nisu identificirani otežavajući čimbenici za provođenje ove mjere. Društvo ima unutarnje kapacitete i potporu da provede ovu mjeru.

3.2 Izvještavanje o stanju ravnopravnosti spolova

HMD implementira opći sustav za prikupljanje i analizu podataka. Prikupljaju se podaci o spolu i zaposlenju za sve članove.

Provođenjem ove mjere uspostaviti će se odgovarajući administrativni mehanizmi za prikupljanje i analizu podataka te izvješćivanje o stanju ravnopravnosti spolova. Nadalje, podići će se institucionalna svijest i predanost kulturi ravnopravnosti.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2022. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- kratkoročni: uspostava odgovarajućih administrativnih mehanizama za prikupljanje i analizu podataka iz područja ravnopravnosti spolova
- srednjoročni: izrada redovitih godišnjih izvješća o stanju ravnopravnosti spolova
- dugoročni: podizanje institucionalne svijesti i predanost kulturi ravnopravnosti

Planirane aktivnosti

- organizacija sustava za prikupljanje relevantnih podataka o stanju ravnopravnosti spolova
- prikupljanje relevantnih podataka
- izrada izvješća o stanju ravnopravnosti spolova
- diseminacija izvješća zaposlenicima

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: predsjednik ili predsjednica
- provedbeno tijelo: Radna skupina za izradu i provedbu plana za ravnopravnost spolova

Indikatori

- kratkoročni: uspostavljano institucionalno prikupljanje podataka o stanju ravnopravnosti spolova
- srednjoročni: izvješće o stanju ravnopravnosti spolova
- dugoročni: redovita godišnja izvješća o stanju ravnopravnosti spolova

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Nisu identificirani otežavajući čimbenici za provođenje ove mjere. Društvo ima unutarnje kapacitete i potporu da provede ovu mjeru. Za sve članove prikupljaju se podatci o spolu prilikom ućlanjenja.

4 Institucionalna komunikacija

Matematika se još uvijek u društvu percipira kao područje kojim se bave muškarci, dok se nastavničko zanimanje percipira kao žensko. Hrvatsko matematičko društvo kao strukovna udruga matematičara u kojem većinu čine nastavnici iz škola u dobroj je poziciji promovirati ravnopravnost spolova.

Ubrzani razvoj moderne tehnologije, kreiranje poslova budućnosti te osnaživanje uloge muškarca pri odgoju djece ima za posljedicu mijenjanje percepcije nastavnčkog poziva kao ženskog te mijenjanje percepcije matematike kao muške aktivnosti.

Na webu, društvenim mrežama i drugim internim dokumentima vidljivo je nastojanje upotrebe rodno neutralnog jezika, kad god je to moguće. Javne objave posvećuju posebnu pozornost promicanju uspješnih žena na društvenim mrežama i u nacionalnim medijima.

Potrebne su i izmjene Statuta koristeći rodno osjetljiv jezik.

U slučajevima seksističke komunikacije prijava ide Sudu časti. U području institucionalne komunikacije u

HMD-u će se provesti sljedeće mjere:

- uspostava specijaliziranog digitalnog komunikacijskog kanala,
- rodno osjetljiv jezik u pravnim dokumentima.

4.1 Uspostava specijaliziranog digitalnog komunikacijskog kanala

Mjera predviđa uspostavu digitalnog komunikacijsko-informacijskog kanala posvećenog diseminaciji relevantnih informacija iz područja ravnopravnosti spolova te promociji aktivnosti u kojima je drugi spol manjina. Promocija uspješnih učenica, studentica, nastavnica i istraživačica. Promocija inženjerskih i istraživačkih poslova za matematičarke. Posebno isticanje uspješnih nastavnika matematike u osnovnim i srednjim školama. Ide se k osnaživanju žena u matematici kao istraživanju i ICT-u te osnaživanju muškaraca kao nastavnika.

Provedba ove mjere dat će vidljivost predanosti Društva ravnopravnosti spolova te pridonijeti transparentnosti. Planiraju se i komunikacijske kampanje prilikom obilježavanja npr. Dana žena u znanosti, Dana djevojaka u ICT-u, Dana učitelja itd. što će pridonijeti uklanjanju stereotipa o matematičkim i nastavničkim zanimanjima.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2022. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- kratkoročni: uspostava komunikacijsko-informacijskog kanala posvećenog ravnopravnosti spolova
- srednjoročni: diseminacija relevantnih informacija iz području ravnopravnosti i provedba komunikacijskih kampanja
- dugoročni: privlačenje matematičarki u istraživanje i ICT te privlačenje matematičara u nastavničko zanimanje

Planirane aktivnosti

- uspostava digitalnog komunikacijsko-informacijskog kanala
- diseminacija relevantnih informacija iz područja ravnopravnosti spolova
- prigodne komunikacijske kampanje (na Dan učitelja, Dan žena u znanosti, Dan djevojaka u ICT-u, itd.)

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: predsjednik ili predsjednica
- provedbeno tijelo: Radna skupina za izradu i provedbu plana za ravnopravnost spolova

Indikatori

- kratkoročni: uspostavljen komunikacijsko-informacijski kanal posvećen ravnopravnosti spolova

- srednjoročni: provedene aktivnosti, broj korisnika, medijska pokrivenost objava
- dugoročni: izvješće o dugoročnom učinku provedenih aktivnosti

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Nisu identificirani otežavajući čimbenici za provođenje ove mjere. Društvo ima unutarnje kapacitete i potporu da provede ovu mjeru.

4.2 Rodno osjetljiv jezik u pravnim dokumentima

Zbog specifičnosti hrvatskoga jezika, postoji pravna nedorečenost vezana uz upotrebu naziva individualnih tijela upravljanja te nastavnih i znanstveno-nastavnih zvanja u pravnim dokumentima, budući da postojeći zakonski propisi sugeriraju da se u pravnim dokumentima treba koristiti isključivo muški rod. Mjera predviđa reviziju jezičnih praksi u pravnim dokumentima te implementaciju zaključaka analize. Cilj je bolje razumijevanje institucionalne pravne dokumentacije i iskustava pojedinaca kojima su ti dokumenti upućeni.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2022. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- kratkoročni: bolje razumijevanje institucionalne pravne dokumentacije i iskustava pojedinaca kojima su ti dokumenti upućeni
- srednjoročni: revizija jezičnih praksi u manjem dijelu pravne dokumentacije
- dugoročni: revizija jezičnih praksi u svim pravnim dokumentima

Aktivnosti

- istraživanje relevantnih pravnih akata s ciljem razumijevanja pravnog okvira u kojem se donosi mjera
- revizija praksi u pravnim dokumentima
- implementacija zaključaka revizije

Indikatori

- kratkoročni: izvješće o relevantnim pravnim aktima o jeziku u pravnim dokumentima
- srednjoročni: eksperimentalna primjena novih jezičnih praksi u manjem dijelu pravne dokumentacije
- dugoročni: promjena jezične prakse u svim pravnim dokumentima

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: predsjednik ili predsjednica
- provedbeno tijelo: Radna skupina za izradu i provedbu plana za ravnopravnost spolova

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Nisu identificirani otežavajući čimbenici za provođenje ove mjere. Društvo ima unutarnje kapacitete i potporu da provede ovu mjeru.

5 Aktivnosti sekcija HMD

Znanstvena, Nastavna, Inženjerska i Stručna sekcija redovito organiziraju predavanja za članove Društva i širu zajednicu. Tim predavanjima utječu na nastavne procese u školama te na nastavne i znanstvene procese na sveučilištima i veleučilištima.

Pojmovi integracije dimenzije spola u izradi nastavnog plana i programa te rodno osjetljivog poučavanja nisu još uvijek dovoljno prepoznati u hrvatskom sustavu obrazovanja. Ovaj pristup poučavanju podrazumijeva obraćanje pozornost na razlike među spolovima u stvaranju nastavnog plana i programa te u ponašanju na nastavi. Dodatno, osigurava jednake prilike nastavnicama i nastavnicima te potiče primjeren interes za izloženo gradivo kod studenata oba spola. Trenutačno ne postoje upute, dostupna literatura, kontrolni popisi ili obuka nastavnika o integraciji dimenzije spola u nastavni plan i program.

Kažemo da istraživanje integrira dimenziju spola ako uzima u obzir razlike između žena i muškaraca u svim aspektima istraživanja, od početne ideje, formuliranja istraživačkih pitanja, ciljeva i metodologije, do ishoda i prezentacije rezultata. Osim integriranja dimenzije spola u sadržaj, rodno osjetljiv pristup nastoji i osigurati ravnopravno sudjelovanje i žena i muškaraca u znanstvenom radu. Ne postoje institucionalne smjernice o integraciji dimenzije spola u istraživanje.

U području aktivnosti sekcija u HMD-u će se provesti sljedeće mjere:

- integracija dimenzije spola u nastavi,
- promotivna kampanja o integraciji dimenzije spola u istraživanje.

5.1 Integracija dimenzije spola u nastavi

Mjera predviđa okupljanje grupe nastavnika s ciljem istraživanja mogućnosti integracije dimenzije spola u kurikulum. Istraživanje suvremenih pristupa poučavanju ojačat će institucionalne kapacitete u nastavi te podići svijest nastavnika o ravnopravnosti spolova. Dugoročno, ova mjera će podići kapacitet društva za integraciju dimenzije spola u istraživanje te će ojačati inovativnost u istraživanju.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2022. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- kratkoročni: okupljanje grupe nastavnika s ciljem istraživanja mogućnosti integracije dimenzije spola u nastavni plan i program
- srednjoročni: povećanje znanja o integraciji dimenzije spola u nastavnom planu i programu
- dugoročni: eksperimentalna integracija dimenzije spola za seriju predavanja sekcija HMD

Planirane aktivnosti

- okupljanje izviđajno-istraživačke grupe nastavnika praktičara
- organizacija seminara i sastanaka grupe
- izrada neformalnog intuitivnog alata (check lista) o integraciji dimenzije spola u nastavni plan i program

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: Izvršni odbor
- provedbeno tijelo: Radna skupina za izradu i provedbu plana za ravnopravnost spolova

Indikatori

- kratkoročni: broj održanih seminara i broj sudionika
- srednjoročni: izrađeni novi materijali za podršku nastavi
- dugoročni: eksperimentalna integracija dimenzije spola za seriju predavanja sekcija HMD

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Nisu identificirani otežavajući čimbenici za provođenje ove mjere. U rad grupe planirano je uključivanje i nastavnika iz raznih škola, sveučilišta i veleučilišta.

5.2 Promotivna kampanja o integraciji dimenzije spola u istraživanja

Mjera predviđa osmišljavanje i provedbu komunikacijske i promotivne kampanje o znanstvenim rezultatima i istraživačkim grupama koje uspješno integriraju dimenziju spola u istraživanja. Dugoročno, ova mjera daje doprinos jačanju institucionalne kvalitete, kompetitivnosti i inovativnosti te interdisciplinarnosti u znanstvenim istraživanjima. Kampanja će pridonijeti medijskoj vidljivosti istraživača i njihovih rezultata te prijenosa znanja iz visokog obrazovanja i znanosti u društvo i gospodarstvo.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2022. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- kratkoročni: komunikacijska kampanja o integraciji dimenzije spola u istraživanja
- srednjoročni: jačanje vidljivost istraživača i njihovih rezultata s integriranom dimenzijom spola u istraživanja
- dugoročni: podizanje svijesti o integraciji dimenzije spola u istraživanja

Planirane aktivnosti

- provedba promotivne kampanje o znanstvenim rezultatima i istraživačkim skupinama koji uspješno integriraju dimenziju spola u istraživanja

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: Izvršni odbor
- provedbeno tijelo: Radna skupina za izradu i provedbu plana za ravnopravnost spolova

Indikatori

- kratkoročni: provedena komunikacijska kampanja
- srednjoročni: dostupnosti izrađenih komunikacijskih materijala zainteresiranoj javnosti
- dugoročni: izvješće o dugoročnom učinku provedenih aktivnosti

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Nisu identificirani otežavajući čimbenici za provođenje ove mjere. Društvo ima unutarnje kapacitete i potporu da provede ovu mjeru.

6 Seksizam i seksualno uznemiravanje

Seksualno uznemiravanje, seksizam i diskriminacija najstrože su zabranjeni i prijave za ta djela tretiraju se s najvećom pažnjom u HMD-u, s jakim naglaskom na poštivanje privatnosti i diskreciju.

U ovom području u HMD-u će se provesti jačanje borbe protiv seksualnog uznemiravanja i diskriminacije.

6.1 Jačanje sustava za borbu protiv seksualnog uznemiravanja i diskriminacije

HMD će nastaviti provoditi, nadgledati i poboljšavati postojeći sustav s ciljem jačanja povjerenja u instituciju te pružanja sigurnog i dostojanstvenog okruženja svim članovima i gostima. HMD će nastaviti osiguravati jednak pristup informacijama za sve članove.

Vremenski okvir provedbe mjere

- listopad 2023. — listopad 2026.

Ciljevi mjere

- kratkoročni: jačanje postojećeg sustava
- srednjoročni: prevencija seksualnog uznemiravanja
- dugoročni: jačanje povjerenja članova u Društvo

Planirane aktivnosti

- revizija učinkovitosti postojećih implementiranih i zakonom reguliranih protokola
- osnaživanje rukovoditelja kroz informiranje o postojećim protokolima i uslugama
- informiranje novih članova o protokolima i uslugama

Institucionalni resursi

- odgovorno tijelo: Izvršni odbor
- provedbeno tijelo: Radna skupina za izradu i provedbu plana za ravnopravnost spolova

Indikatori

- kratkoročni: izvješće o učinkovitosti postojećih protokola
- srednjoročni: izvješće o provedbi preventivnih aktivnosti osnaživanja i informiranja
- dugoročni: izvješće o dugoročnom učinku provedenih aktivnosti

Olakšavajući i otežavajući čimbenici

Nisu identificirani otežavajući čimbenici za provođenje ove mjere. Društvo ima unutarnje kapacitete i potporu da provede ovu mjeru.

Annex I: Popis mjera

Područja obuhvaćena planom su ljudski resursi, institucionalno upravljanje, institucionalna komunikacija, aktivnosti sekcija HMD i seksualno uznemiravanje.

Područje	Mjere
Ljudski potencijali	2.1 Privlačenje studenata nastavničkoj struci
Institucionalno upravljanje	3. 1 Osnivanje tijela za ravnopravnost spolova 3.2 Izvještavanje o stanju ravnopravnosti spolova
Institucionalna komunikacija	4.1 Uspostava specijaliziranog digitalnog komunikacijskog kanala 4.2 Rodno osjetljiv jezik u pravnim dokumentima
Aktivnosti sekcija HMD	5.1 Integracija dimenzije spola u nastavi 5.2 Promotivna kampanja o integraciji dimenzije spola u istraživanja
Seksizam i seksualno uznemiravanje	6.1 Jačanje sustava za borbu protiv seksualnog uznemiravanja i diskriminacije